

Helsingin kaupungin kirjaamo

helsinki.kirjaamo@hel.fi

Asia: Muistutus

Viite: HEL 2026-009039

Töölön kaupunginosat - Töölö ry kiittää 7.9.2026 päivätystä, laajennettuun kuulemiseen liittyvästä kuulemiskirjeestä ja pyytää kohteliaimmin saada esittää muistutuksenaan seuraavaa. Linkit olemme merkinneet sinisellä.

Ystävällisesti pyydämme kaupunkia huolehtimaan siitä, että muistutuksemme **linkit aukeavat** myös siinä asiakirjassa, joka viedään kaupunkiympäristölautakunnan esityslistalle. Samalla pyydämme, että lautakunta saa muistutuksemme luettavakseen alkuperäisessä muodossaan ja kokonaisena. Pyydämme myös mainitsemaan yhdistyksemme nimen muistutuksessa (viime vuosina kaupunki on jättänyt yhdistysten nimiä vastaavissa tilanteissa julkaisematta).

Taustaa

Puistominigolf Oy -niminen yritys (myöhemmin ”hakija”) on hakenut asemakaavasta poikkeamislupaa Lupapisteiden kautta 11.5.2026. Hakemuksen johdosta järjestettiin naapurikuuleminen heinäkuussa. Sen puitteissa myös yhdistyksemme sai asiaa koskevan kuulemiskirjeen. Jätimme [muistutuksemme](#) **6.7.2026**.

Muistutuksessamme (6.7.2026) esitimme mm., että poikkeamishakemuksesta tulee järjestää uusi, laaja kuuleminen (rakentamislaki §64). Pidämmekin myönteisenä sitä, että tällainen laajennettu kuuleminen nyt järjestetään. Samoin esitimme, päätös asiassa tulee tehdä lautakunnassa/sen jaostossa – kuten nyt laajennetun kuulemisen seurauksena onkin tapahtumassa.

Lupaa asemakaavasta poikkeamiseen hakija on hakenut kaupungilta siksi, että hakija haluaa rakentaa minigolf-radan kioskirakennuksineen ja terasseineen Töölönlahden rannan tuntumaan, Suomen kansallisopperan ja -baletin koillispuolelle, kulttuurihistoriallisesti merkittävään Hesperianpuistoon. Rakentamisalue on kuitenkin merkitty asemakaavassa puistoksi (VP), jolla rakentaminen ei ole sallittua. Minigolf-toiminnan on hakijan mukaan tarkoitus alkaa keväällä 2027. Asemakaava, josta hakija halusi [poiketa](#) on [asemakaava 8835](#).

Sen lisäksi, että hakijan rakentamishanke tulisi poikkeamaan asemakaavasta, tulisi hanke poikkeamaan myös Hesperianpuiston ja Hakasalmenpuiston puistosuunnitelmasta. Tämän, aivan uuden [puistosuunnitelman](#) kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi 3.12.2024. Lainvoiman (korkein hallinto-oikeus) suunnitelma sai huhtikuussa 2025.

Hesperianpuiston ja Hakasalmenpuiston puistosuunnitelmassa poikkeamishakemuksen kohteena oleva puistoalue on merkitty nurmeksi, jonka pohjoispäätyyn on merkitty niitty. Olemme em. puistosuunnitelmaa aiemmin myös jo [kommentoineet](#).

Rakentamisalueen osoitteeksi hakija on hakemukseensa (liite 1) merkinnyt Helsinginkatu 56. Osoite on sama kuin rakentamisalueen kyljessä sijaitsevan, Töölönlahden rannassa jo sijaitsevan ravintolan.

Hakija suunnittelee rakentavansa Hesperianpuistoon

- 18-reikäisen, tietojemme mukaan muovinurmipintaisen minigolf-radan
- tarjoilu- ja lipunmyyntikioskin (30 m²) sekä
- terassin (43 m²), jossa noin 30 asiakaspaikkaa.

Lupapisteeseen jättämässään poikkeamishakemuksessaan hakija ilmoittaa rakentamishankkeen maapinta-alaksi 0.9195. Luvun perään ei ole lisätty suuretta. Poikkeamishakemuksen liitteisiin kuuluvassa maa-alueen vuokrauspäätöksessä (HEL 2026-007303) alueen pinta-alaksi kuitenkin ilmoitetaan 1040 m².

Em. maanvuokrauspäätöksen on tehnyt kaupungin yleisten maa- ja vesialueiden vuokraustiimin tiimipäällikkö 4.5.2026 ts. **ennen** kuin hakija jätti (11.5.2026) asemakaavan poikkeamahakemuksen lupapisteeseen. Maanvuokrauspäätöksellä rakentamisalue vuokrataan Puistominigolf Oy:lle viideksi vuodeksi, aikavälille 1.9.2026–31.8.2031. Vuokrauspäätöksen mukainen vuosivuokra on 1776 euroa.

Maanvuokrauspäätöksen liitteitä (ml. hakijan jättämä maanvuokraus-hakemus) ei valitettavasti ollut niiden ”muiden asiakirjojen” joukossa, joiden 7.9.2026 päivätyssä kuulemiskirjeessä todettiin olevan nähtävillä 16.9.–29.9.2026 kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa Kalasatamassa.

Hakemuksessa ei tuoda esiin sitä, että kenttä tulisi olemaan muovinurminen. Käytettävissä olevien tietojemme mukaan näin kuitenkin tulisi olemaan. Hankkeen puuhahenkilöt myös omistavat jo kaksi puistominigolf-kenttää, toisen Turun [Kupittaalla](#) ja toisen Espoon [Matinkylässä](#). Molemmissa paikoissa minigolfradan nurmi on muovia. Kuvia kentistä löytyy edellä olevien linkkien takaa.

Mitä hakemuksen keskeiseen käsitteistöön tulee, niin hakemuksesta jää epäselväksi se, miten ”puistogolf” eroaa ”minigolfista”; sijaitsevathan minigolf-kentät joka tapauksessa yleensä puistossa.

Hakemusasiakirjoihin tutustuminen oli jo ensimmäisellä kuulemiskierroksella – ja on sitä edelleen – tavanomaista työläämpää: keskeisiä tietoja ei ole tuotu esiin itse hakemuksessa, vaan tietoja on joutunut poimimaan hakemuksen liitteistä. Suurinta osaa liitteistä taas ei löytynyt kuulemiskirjeestä linkkeinä, vaan ko. asiakirjat tuli hakea kaupungin kymptalosta Kalasatamasta.

Esimerkiksi tieto siitä, että kävijämääräksi minigolf-kentälle odotetaan 15 000 henkilöä kesässä ja tieto siitä, että kenttä tulisi olemaan auki 1000 tuntia vuodessa/kesäkaudessa, ei selviä itse hakemuksesta, vaan liitteestä, jossa on hakijan kirjoittama ”Selvitys yleis- ja huoltoliikenteestä sekä jätehuollosta”. Kyseinen selvitys taas löytyy kaupungin liikenneinsinöörin lausunnon lopusta.

Kantamme

Haettua poikkeamaa asemakaavasta ei tule myöntää.

Kantamme perustelut

a) Hankkeessa ei ole tehty [lapsivaikutusten arviointia](#). Sellainen tulisi tehdä.

Hakijan mukaan kentän saavutettavuus ”jalan, pyörällä ja joukkoliikenteellä” on erinomainen. Lisäksi hakija toteaa, että ”minigolfkentän asiakkaille varataan (...) esitetylle alueelle noin 10 polkupyöräpaikkaa” ja että ”alueelle käynti ei aiheuta liikenteellistä turvallisuusriskiä”.

Jo Hesperianpuiston puistosuunnitelmaan jättämässämme kannanotossamme totesimme seuraavaa:

”Polkupyöräilyn ja muiden liikkumismuotojen yhteensovittaminen Töölönlahden rannalla voi muodostua haasteelliseksi. Töölönlahden länsirannalla kulkeva pyöräilytie on baanajatkke ja pyöräilijöiden nopeudet ovat suuria. Reitti taitaakin olla Helsingin vilkkain pyöräilyväylä tällä hetkellä. Kapealla väylällä liikkuu pyöräilijöiden lisäksi turisteja, satunnaisia ulkoilijoita, potkulautoja, pyörätuolien työntäjiä, koirien ulkoiluttajia ja lapsia eivätkä he välttämättä ymmärrä olevansa liikennealueella. Ehdotamme, että suunnitelmaa kehitetään erityisesti liikkumisympäristön kannalta turvallisempaan suuntaan.”

Minigolf-rata tulisi sijoittamaan erittäin vilkkaasti liikennöidyn pyöräväylän vieressä. Radalla tulee näin ollen kaikilla aikuisilla olla ”silmit selässä” – eikä pallossa – sen varalle, että lapset eivät joudu pyöräväylälle. Hesperianpuisto oli vuonna 2024 [viimeisin tilastointi](#) kaupungin vilkkaimmin liikennöity pyöräväylä yhteensä yli miljoonalla vuotuisella pyörällään (tuhansia pyöriä päivässä kevästä syksyyn, talvikautena huomattavasti vähemmän).

Lapsivaikutuksissa tulisi ottaa huomioon lasten muutenkin hankalaksi käynyt elo Hesperianpuistossa (lasten leikkipaikan siirto keskeltä Hesperianpuistoa vanhan tiilimuurin varjoon ja muu, aikuislähtöinen Hesperianpuiston suunnittelu (esim. ulkokuntosalin laitteet kielletty alle 140-senttisiltä)) sekä luonnon tapahtumien tarkkailurauhan häiriintyminen alueelle tuotujen tapahtumien, terassimusiikkien ja muun melun vuoksi). Maksullinen minigolf-palvelu ei myöskään ole kaikille perheille taloudellisesti mahdollinen.

Hakemuksessa tuodaan esiin, että minigolf-radalla ei olisi jätteiden erilliskeräystä.

Ympäristökasvatuksessa aikuinen toimii kuitenkin esimerkkinä. Mahdollisten kertakäyttömukien tulee päätyä kartonkikeräykseen ja biojätteiden biojätekeräykseen- ei sekajätekeräykseen kumpikaan – myös minigolf-radalla.

Pyöräparkkiin voivat kävelytietä ajaa vain alle 12-vuotiaat, mikä ei valitettavasti tule parkin sijainnin vuoksi toteutumaan.

b) Hakemuksessa ei tuoda esiin sitä, että kenttä tulisi olemaan muovinurminen

Itämereen kuuluva, kantakaupungin suosituin virkistys ja lähiluontoalue [Töölönlahti](#) on yksi Luonto-Suomen ihmeistä: kaunis ja rauhallinen merenlahti keskellä pääkaupunkia. Merkittävien

[linnustoarvojensa](#) vuoksi Töölönlahti on myös mukana Helsingin kaupungin uudessa [luonnonsuojelualueohjelmassa](#) 2025–2038.

Muovinurmea ei tule hyväksyä. Muovinurmesta irtoava mikromuovi tulee päätymään sateiden ja kengänpohjien mukana Töölönlahden veteen. Vesialue alkaa vain 30–40 metrin päässä rakentamisalueen reunasta. Kyseisessä kohdassa Töölönlahtea sijaitsee myös ns. Oopperan sula, alue, joka pysyy pisimpään sulana Töölönlahdella talven alettua. Tässä sulassa majailee talvisin lukuisa määrä sinisorsia, ja jopa harmaahaikara kalastaa sulassa.

EU:n mikromuovin vähentämiseksi tarkoitettu [asetus](#) ja sen meneillään oleva siirtymäaika tulee ottaa huomioon. Näistä yrittäjää olisi tullut informoida jo ennen asemakaavasta poikkeaman ja maanvuokrauspäätöksen hakemista.

c) Jos Töölönlahden ympäristöön/rannoille halutaan minigolfia, tulee ensin odottaa lainvoimasta, Töölönlahdenpuiston ja Makasiinipuiston pohjoispään puistosuunnitelmasta tehtyä päätöstä

Töölönlahdenpuisto sijaitsee Töölönlahden eteläpuolella, Finlandia-talon, junaradan ja Töölönlahdenkadun rajaamalla alueella. Makasiinipuisto puolestaan sijaitsee Oodi-kirjaston pohjoispään tuntumassa. Töölönlahdenpuiston ja Makasiinipuiston pohjoispään [puistosuunnitelmasta](#) ei ole tehty vielä päätöstä.

Myös jo maaliskuussa vuonna 2024 (4.3.2024) järjestettiin työpaja, johon joidenkin asukas- ja ympäristöjärjestöjen edustajien lisäksi osallistui Pukinmäen minigolfradan edustajat. Tiedossa ei ole miten heidän kanssaan asia on edennyt ts. onko myös Töölönlahdenpuistoon tulossa minigolfrata ja jos on, niin minkälainen. Epäselväksi jää myös hakijan kommentti siitä, että ”hankkeeseen ryhtyvä on hakenut puistominigolfkentälle sijoituspaikkaa Hesperianpuistosta vuodesta 2019 alkaen”. Tällaisesta hakemisesta ei ollut mitään mainintaa em. työpajassa.

d) Hakemuksen käsitteet jäävät epäselviksi

Hakemuksesta ei selviä mikä ero on hakijan edustamalla ”puistogolfilla” ja perinteisellä minigolfilla ts. ratagolfilla ja mitä merkitystä näillä eroilla on suuren yleisön – ja ympäristön – kannalta katsottuna. Kansainvälisiin, perinteisiin minigolf-kilpailuihin osallistutaan kuitenkin ilmeisesti [Suomen Ratagolfliitto ry:hyn](#) kuuluvien urheiluseurojen kautta. Näissä kilpailuissa ratatyyppeinä ovat betoni-, huopa- tai eterniittiradat, eivät hakijan edustamat puistogolf-radat (mos-radat, minigolf open standard -radat). Perinteinen ratagolfrata sijaitsee esimerkiksi [Taivallahdessa](#).

e) Hankkeen ympäristövaikutukset on arvioitu puutteellisesti

Hankkeen ympäristövaikutuksia selvitetään hakemuksen liitteessä, jonka otsikko on ”Luontoarvojen huomiominen”. Liitteeseen on lainattu osia vuonna 2022 julkaistusta, Faunatica Oy:n tekemästä raportista (90/2021) ”Luontoselvitykset Helsingin Töölönlahdella”. Selvitys on Helsingin kaupungin tilaama ja laadittu 2020-luvun alussa käynnistyneen Hesperianpuiston ja Hakasalmenpuiston puistosuunnitelman lähtöaineistoksi.

Faunatican raportin perusteella Hesperianpuiston ja Hakasalmenpuiston puistosuunnitelmassa päädyttiin nimenomaan nykytilaan, siihen, että alue, jonne hakija nyt haluaa rakentaa, säilyy viheralueena, joskin niittyalueella lisättynä. Onkin erikoista, että nyt tällä samalla luontoraportilla perustellaan muovinurmisen minigolf-radan rakentamista.

Rakentamisen linnustovaikutuksiin ei Faunatican raportista voi myöskään löytää vastauksia. Linnustovaikutukset tulisi arvioida erikseen. Tällöin tulee huomiotavaksi ainakin seuraavat näkökohdat.

EU:n lintudirektiivillä suojeltu valkoposkihanhen asema on muuttunut vuosi vuodelta tukalammaksi Töölönlahdella. Koska nurmialue on linnun ja sen poikasten ruokailualue ja vesialue pakopaikka, on nurmialueiden pilkkominen ja muuttaminen muuhun käyttöön ajanut valkoposkihanhet Oodin ja Musiikkitalon väliseen kiviseen mastoon asti. Töölönlahdella ne joutuvat kohtaamaan kaupungin vilkkaimman ja nopeatempoisen pyöräväylän. Kaupungille esitetet vetoomukset siitä, että pyöräväylä siirrettäisiin puiston Mannerheimintien puoleiseen laitaan ja että Hesperianpuiston itäreuna rauhoitettaisiin kävelyalueeksi, eivät ole tuottaneet tulosta.

Itse nurmialue, jolle poikkeamaa asemakaavasta haetaan, on tärkeä, yhtenäinen ja rauhallinen kulmaus useille lintulajeille. Tämäkään ei tosin tule esiin Faunatican raportissa. Valkoposkihanhille ja sen poikasille alue on ollut rauhallinen laidunalue, josta päästä suoraan veteen. Tällainen, riittävän suuri alue tulisi valkoposkihanhille Töölönlahdelta myös löytyä. Muussa tapauksessa loputkin hanhista poikasinen päätyvät Oodin eteen, Kansalaispuiston kiviseen maastoon ulkomaalaisten turistien säälittäviksi.

Nurmialue, jolle poikkeamaa haetaan, tarjoaa rauhallisen ruokailualueen mustarastaalle, räkättirastaalle, kottaraiselle ja meriharakalle (joka pesii Oopperan katolla). Nykyään erittäin uhanalaiseksi luokiteltu varpunen parveilee nurmella.

Kokonaan huomioon ottamatta on ympäristövaikutusten arvioinnissa jäänyt se, että Töölönlahti on mukana Helsingin kaupungin uudessa luonnonsuojelualueohjelmassa 2025–2038. Vaikka suojelualan rajoja ei ole vielä määritetty, on mm. rakentamisen ja toiminnan vaikutukset hyvä arvioida suojelualan näkökulmasta.

f) Rakentamisen vaikutukset tulee arvioida kulttuuriperinnön kannalta

Hesperianpuisto on vanha, historiallinen puisto. Uusien toimintojen tuominen puistoon tulee arvioida myös rakennusperinnön ja kultturihistoriallisten arvojen kannalta.

g) Minigolfradan sijainti on väärä, pyöräparkkiin tultaisiin ajamaan kävelytien kautta

Minigolf-rata tulisi sijaitsemaan 55–60 dB:n melualueella. Paikallista melua lisää nurmialueen viereisen ravintolan kylmäkoneiden/kylmäkonehuoneen humina. Ravintolan sulkeuduttua kesäyönä tarjoaa minigolfradan terassi istuimiseen ja pöytineen jatkopaikan, jossa ottaa vastaan ruokakuski-tilauksia. Luvassa on näin ollen yöllistä melua ja roskaa. Melu taas kantautuu vesialueen yli Linnunlaulun huvila-alueelle. – ja roskat pitkin Hesperianpuistoa.

h) Kuulemiskirjeessä (päivätty 7.9.2026) ei tuoda esiin tietoa siitä, että koko Hesperianpuisto – ja samalla rakentamisalue, johon poikkeamislupaa haetaan – on heinäkuun 2026 lopusta lähtien kuulunut Unescon maailmanperintökohde Aalto worksiin kuuluvan Finlandia-talon suojavyöhykkeeseen (buffer zone)

Maailmanperintökohteilla tulee olla selkeät rajat ja niitä ympäröivä [suojavyöhyke](#). Suojavyöhykkeen [tavoitteena](#) on mm. tukea maailmanperintökohteen arvoa ja tuoda kohteelle lisäsuojaa.

Maailmanperintökohteen suojavyöhykkeellä sijaitseva, vapaan kulun estävä, rajattu tekonurmialue on täysin maailmanperintö-statuksen hengen vastaista. Finlandia-talon suojavyöhykkeen rajat on esitetty oheisessa liitteessä katkoviivalla (liite 2).

i) Merkittävät puutteet laajennetun kuulemisen järjestämisessä

Osallistuminen laajennettuun kuulemiseen on tehty erittäin vaikeaksi: hakemusta ja sen liitteitä ei ole linkitetty suoraan kuulemiskirjeeseen (sitä kuin esimerkiksi rakennusvalvonnassa naapurikuulemisten kohdalla linkitetään). Linkkejä asiakirja-aineistoon ei myöskään löydy kaupungin miltään verkkosivulta.

Myöskään esimerkiksi Helsingin Uutisten ilmoituksessa ei ollut selkeitä ohjeita siitä, miten lukija voi päästä asiakirjoihin tutustumaan.

Pidämme puutteena myös sitä, että kuulemiskirjettä ei lähetetty tasapuolisesti kaikille asian kannalta keskeisille järjestöille ja toimijoille kuten esimerkiksi ympäristöjärjestöille, lapsiperhejärjestöille ja kulttuuriperintöä vaaliville järjestöille.

Esitämme seuraavaa

Poikkeamishakemuksesta ei voi päättää ennen kuin Finlandia-talon suojavyöhykkeelle on asetettu museoviraomaisen kanssa pitävät tavoitteet. Sen jälkeen kun nämä tavoitteet on asetettu, tulee tavoitteet tuoda julki uudessa, laajassa kuulemisessa. Tässä kuulemisessa tulee korjata nyt järjestetyn laajennetun kuulemisen merkittävät puutteet.

Vasta sen jälkeen kun laajennetun kuulemisen asianosaisilla on mm.

- asiallinen pääsy lupahakemukseen ja sen kaikkiin liitteisiin,
- tähän asti toteutunutta tarkemmat luontotiedot ja kulttuuriympäristö-tiedot rakentamisalueesta ja sen lähiympäristöstä,
- tieto siitä, että minigolf-rata tulisi olemaan muovinurmipintainen,
- tieto siitä, että rakentamisalue kuuluu maailmaperintökohteen ympärillä olevan suojavyöhykkeen rajojen sisäpuolelle sekä
- tieto suojavyöhykettä koskevista tavoitteista,

vasta tämän kaiken jälkeen voivat muistutusten jättäjät asiallisesti arvioida kantansa asemakaavasta poikkeamiseen ja sen mukaiseen rakentamishankkeeseen.

H:ki 29.9.2026

Töölön kaupunginosat - Töölö ry

plsta Jussi Tarkkanen

varapj

LIITTEET

Liite 1. Lupahakemus

Liite 2. Finlandia-talon suojavyöhyke